

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 17. december 2025 blev i sag nr. 103964:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har forsikring ved tab af erhvervsevne. I klageskema af 15/7 2025 klageren bl.a. anført:

"Jeg har fået konstateret fibromyalgi og jeg været syge siden juli måned i 2024. Jeg har været 75 % og 50% sygemeldt siden og har i dag fået tilkendt flexjob i min egen virksomhed, da jeg er selvstændig [i kontorjob]. Jeg har lukket store dele af min virksomhed ned fra juli til december 2024 og haft et stor omsætningstab gået fra et overskud i 2023 på 450.000,- til 166.000,- i 2024 og kommer ikke til at arbejde mere end de 15 timer som kommunen og min læge har vurderet at jeg kan, såfremt jeg også skal have et liv ved siden af job mv.

men PFA vil ikke dække mit tab af erhvervsevne, de siger at jeg ikke er syg. De påstår, at jeg ikke tager piller og de har ej bedt om en speciallægeerklæring. men alle tal mv. og kommunen siger noget andet. De har fået balancer og breve og der har også været advokat på, men intet har hjulet

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

Jeg vil have min ret til tab af erhvervsevne udbetalt - de fast holder deres afgørelse

Jeg kan sende meget mere såfremt i vil have alt korrespondance med PFA og der er meget."

Selskabet har den 22/8 2025 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"Hvad handler tvisten om – parternes overordnede synspunkter?

Forsikrede er utilfreds med, at selskabet har afvist at udbetale løbende ydelser og indbetalingssikring ved erhvervsevnetab.

Selskabet henviser til, at forsikrede ikke har godtgjort, at hendes erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen.

Hvilken type forsikring er der tale om?

Forsikrede har to dækninger ved erhvervsevnetab henholdsvis police ... og ...

Ad police [1]

Forsikredes ordning blev tegnet den 1. november 2020. Der henvises til pensionsbevis af 15. januar 2024 (bilag A) og dertilhørende pensionsvilkår (bilag B).

Ordningen giver ret til udbetaling af løbende erhvervsevneforsikring og indbetalingssikring, såfremt forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering er nedsat med mindst 50 procent, og den forsikrede ikke længere er i stand til at tjene mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder, jf. pkt. 5.1.1.1. Der er en karenperiode på 3 måneder.

For forsikrede, der er selvstændig erhvervsdrivende, kan der derudover i henhold til samarbejdsaftalen mellem PFA Pension og forsikringstageren gælde nogle særlige vilkår for vurdering af, om den forsikrede er i stand til at tjene 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder.

Forsikrede ejer en enkeltmandsvirksomhed. Forsikrede anses derfor som selvstændig erhvervsdrivende og ikke som lønmodtager, der er ansat i egen virksomhed. Hendes indtjening udgør dermed virksomhedens samlede resultat og overskud. Selskabet henviser til **bilag C** – særligt for selvstændige erhvervsdrivende, der ikke er ansat i egen virksomhed. Heraf fremgår det blandet andet af pkt. 1.3.1 (bilag C, s. 2):

'Ved den hidtidige indtjening forstås den gennemsnitlige årlige indtjening de sidste tre år før nedsættelsen af den helbredsmæssige erhvervsevne med mindst 50 procent, da indtjeningen for selvstændige erhvervsdrivende indenfor samme erhverv kan variere meget ...'

Ad police [2]

Ordningen er tegnet i 1991 og overgået til fripolice i 1996 grundet fratrædelse. Der henvises til forsikringsbetingelserne for 1. juli 1994 (**bilag D**).

Ordningen giver ret til fuld udbetaling ved tab af erhvervsevne, når forsikredes erhvervsevne er nedsat til en tredjedel eller derunder. Er erhvervsevnen nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse.

En ydelsesberettiget nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede – efter PFA Pension's skøn – ikke længere er i stand til at tjene mere end en tredjedel respektive halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Sagsfremstilling

Forsikrede er født i [1960'erne]. Hun er selvstændig ... og uddannet inden for [kontor] (erhvervsuddannelse).

Forsikrede ansøgte den 23. september 2024 om udbetaling ved tab af erhvervsevne (**bilag E**). Forsikrede angav i sin anmeldelse, at hun blev delvist sygemeldt den 15. juli 2024 grundet fibromyalgi.

Af notat fra forsikredes læge den 15. juli 2024 (**bilag F**, s. 7) fremgår det:

Ankenævnet for Forsikring

3.

103964

'I de sidste 10 års tid haft diffuse smerter i alle muskelgrupper. Gået ved kiropraktor og nu fysioterapeut, der mistænker fibromyalgi. Bliver hurtigt udtrættet, og får mange smerter døgnet efter træning...'

Af epikrise den 15. august 2024 (forsikredes bilag '3ee1aef2-2bee-4cc1-b7ea-1e49...') fremgår det:

'... ARB selvstændig ..., besværet grundet træthed, især indenfor de sidste 2 år.

SPORT ingen.

AKTUELLE

Sidste 10 års tid haft diffuse smerter i alle muskelgrupper. Gået ved kiropraktor og nu fysioterapeut, der mistænker fibromyalgi. Bliver hurtigt udtrættet, og får mange smerter døgnet efter træning. (...)

OBJ

ingen dermatit, ingen synovit, ingen ømme ledkapsler, led bev egalt. smerter ved tryk på samtlige fibromyalgi punkter, symmetrisk og proks og distalt for diafragma.

sympt og fund forenelige med fibromyalgi. Vi må afklare om det er sekundær eller primær fibromyalgi

RP gigtpøver

Hvis gigtsygdom må hun beh på lokal reum afd

hvis ikke gigtsygdom, tolkes det som fibromyalgi, hvor jeg har vejledt i lettere aktivitet.

e.l. kan da overveje beh med TCA, Garbapentin, Lyrica...'

Af reumatologisk speciallægeepikrise den 30. august 2024 (forsikredes bilag '3ee1aef2- 2bee-4cc1-b7ea-1e49...', s. 2) fremgår det blandt andet:

'Alle blodprøver er normale. pt forklares at hendes symt tolkes som CWP/fibromyalgi. Jeg har vejledt i lettere aktivitet. e.l. kan overveje beh med TCA, Garbapentin, Lyrica. Afsluttes.'

Af notat fra forsikredes læge den 26. september 2024 (bilag F, s. 7) fremgår det:

'Udredt ved reumatolog med konklusionen fibromyalgi. Ønsker ikke medicin på nuværende tidspunkt.'

Selskabet modtog den 4. oktober 2024 oplysninger om forsikredes indkomst, samt foreløbig saldobalance fra perioden fra den 15. juli 2024 til den 4. oktober 2024 (**bilag G** og **bilag H**).

Af hendes oplysninger om virksomheds- og indkomstforhold (bilag G) fremgår det, at forsikrede arbejdede som ... 15-19 timer ugentligt i sin enkeltmandsvirksomhed. Det fremgår endvidere, at hun i hele første sygeår 2024 forventede en indkomst på 346.978 kr.

Derudover fremgår det af saldobalancen for perioden fra første sygedag den 15. juli 2024 frem til 4. oktober 2024 (bilag H), at virksomhedens resultat udgjorde 54.645,85 kr., svarende til en månedlig indtjening på ca. 21.858,34 kr. og omregnet til en årlig indtægt på ca. 262.300 kr. for 2024.

Af statusattest den 15. oktober 2024 (forsikredes bilag 'Sagsakter reha team', s. 19-20) fremgår det:

'Nu diagnosticeret af reumatolog med fibromyalgi. Epikrise indsættes. Patienten kan nu se, at hendes symptomer opstod i forbindelse med nyrestenssmerter for ca. 2 år siden. Arbejder som selvstændig på halv tid, ca. 15-20 timer per uge med ... mv. Har måttet gå ned i tid til nu 10-15 timer per uge på grund af fibromyalgien. (...)

Patienten er i gang med funktionsbevarende træning hos fysioterapeut. Der kan gives lægemidler til at symptomlindre tilstanden. Dette har dog typisk ikke nogen reel indflydelse på patientens samlede funktionsevne. Patienten ønsker ikke at afprøve medicin for nuværende, da hun er medicinfølsom og efter en gastric bypass har en følsom mave...

Selskabet traf den 8. november 2024 afgørelse i sagen. Selskabet fandt ikke forsikredes indtjening nedsat med halvdelen (**bilag J**). Selskabet angav endvidere, at selskabet ikke havde taget stilling til, hvorvidt forsikredes helbredsmæssige erhvervsevne var nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikrede angav den 9. november 2024, at hun ikke var enig i afgørelsen (**bilag K**). Af besked til selskabet fremgår blandt andet:

'... Jeg arbejder max 15 timer pr. uge 65 timer pr. måned og nogle gange mere den ene måned og så mindre den anden, det kommer jo an på arbejdet og hvornår jeg sender ... på mit arbejde. Så denne afgørelse skal laves om og ellers laver jeg bare et APS flytter de andre ting herover. og i værste fald bliver det en advokat der bliver sat på sagen.'

På baggrund af forsikredes henvendelse fremsendte selskabet nyt brev af 11. november 2024 (**bilag L**).

Selskabet modtog den 15. november 2024 overdragelsesaftale (**bilag M**) dateret den 12. november 2024 – dagen efter selskabet fastholdt afslag på udbetaling. Af overdragelsesaftalen fremgår det, at forsikrede pr. 1. november 2024 havde overdraget en del af sin virksomhed med tilbagevirkende kraft fra den 1. januar 2024. Det fremgår at overdragelsen i henhold til CVR-registeret er sket til en person, som har samme efternavn, som forsikrede.

Selskabet modtog ligeledes den 15. november 2024 ny saldobalance for perioden fra 1. januar 2024 frem til den 31. december 2024, heraf fremgår det, at periodens resultat udgjorde 176.707,77 kr. (**bilag N**, s. 2).

Selskabet modtog den 4. december 2024 en ny saldobalance fra forsikrede (**bilag O**, s. 6), hvoraf det fremgår, at periodens resultat nu udgjorde 159.966,69 kr. I forbindelse med revurderingen af forsikredes sag forlagde selskabet sagens helbredsmæssige oplysninger for selskabets lægekonsulent med henblik på vurdering af forsikredes helbredsmæssige erhvervsevne (**bilag P**).

Selskabet traf derefter afgørelse af 20. december 2024, hvori selskabet fastholdt tidligere afgørelse med henvisning til, at hensigten med forsikringen ikke er, at forsikrede selv skal kunne tilpasse sin virksomhed og sin økonomi således, at der potentielt kan ske udbetaling. Derudover fandt selskabet ikke, at forsikredes helbredsmæssige erhvervsevne var nedsat med mindst halvdelen (**bilag Q**).

Forsikrede har i spørgeskema til kommunen den 2. januar 2025 angivet (forsikredes bilag 'Min situation', s. 3):

'Jeg arbejder 15 timer om ugen og mit helbred kan ikke mere, såfremt jeg også skal have et liv ved siden af mit job og klare mit hjem og mine børnebørn, samt aktiviteter med veninder.'

Af lægeattest den 27. januar 2025 (forsikredes bilag 'da202a61-6bd2-428d-98e5...') fremgår det: *'Patienten har en varig og stationær tilstand som følge af fibromyalgi, hvilket stiller krav til særlige skånehensyn i dagligdagen og arbejdsmæssige sammenhænge. Det er nødvendigt at tilpasse både*

arbejdstider og arbejdsbyrde for at minimere fysisk og mental stress, samtidig med at der gives mulighed for hyppige pauser. En fleksibel arbejdsstruktur, der tager højde for patientens svingende energiniveau, er afgørende for at sikre en stabil funktionsevne....'

Selskabet modtog den 6. marts 2025 og 21. marts 2025 skrivelse fra forsikredes daværende advokat (forsikredes bilag '... klage pfa' og bilag '... klage1 pfa').

Heraf fremgår det, at forsikrede var af den opfattelse, at der alene i forhold til den økonomiske erhvervsevne skulle tages udgangspunkt i forsikredes virksomhedsresultat for året 2023. Derudover er det angivet, at det ud fra de lægelige akter står ganske klart, at forsikredes gener skyldes fibromyalgi, og den træthed hun har oplevet siden 2022 – hvorfor det blev anført, at der ikke er tale om forbigående gener, eller gener der kunne helbredes.

Af rehabiliteringsteamets indstilling den 1. april 2025 (forsikredes bilag 'Sagsakter reha team', s. 2) fremgår det blandt andet: '*I perioden d. 10. december 2024 til den 03. februar 2025, er der foretaget afklaring af arbejdssevne på egen arbejdsplads som selvstændig ... i eget hjem. Ud fra observationer samt [forsikredes] beskrivelse, ligger hun fast på 15 timer om ugen, dog med få udsving – dette når der er deadlines. [Forsikrede] har forsøgt at arbejde 20 timer, hvilket var for meget for hende. Med de 15 timer, er der balance mellem privat og arbejdsliv. Den effektive arbejdstid er beregnet til 11,25 timer ugentligt.*'

Selskabet fastholdt den 22. maj 2025 (forsikredes bilag 'klage pfa') afslag på dækning ved erhvervsevnetab.

Selskabet har senest modtaget forsikredes årsopgørelse for 2024, hvoraf det fremgår, at hun har haft et samlet overskud på 166.374 kr. (**bilag R**).

Begrundelse for PFA Pensions afgørelse

Ved vurderingen af forsikredes helbredsmæssige erhvervsevne har selskabet lagt vægt på, at det af de lægelige oplysninger fremgår, at forsikrede igennem de seneste 10 år har haft diffuse smerter, og at hun de seneste 2 år har oplevet træthed. Der er ikke beskrevet andre kognitive gener udover den træthed, som tilkom i 2022. Forsikrede har frem til den 15. juli 2024 været i stand til at arbejde fuldtid i sin selvstændige virksomhed til trods for hendes gener. Forsikrede har endvidere fået foretaget relevante gigtprøver, som alle har været normale, og hendes diffuse smerter og træthed er blevet diagnosticeret som fibromyalgi.

Det er selskabets vurdering, at der ikke foreligger lægelige oplysninger, der understøtter en betydelig forværring af forsikredes træthed eller smerter på tidspunktet for hendes sygemelding. Der er således ikke lægelige oplysninger, der kan forklare, hvordan hun er gået fra at kunne arbejde fuldtid i sin selvstændige virksomhed til nu at være ude af stand til at arbejde svarende til mindst halv tid.

Det forhold, at forsikrede har fået diagnosticeret fibromyalgi giver i sig selv ikke grundlag for at antage, at der foreligger et dækningsberettigende erhvervsevnetab. Det fremgår yderligere af de lægelige oplysninger, at forsikrede ikke har haft smerter i et sådant omfang, at hun har fundet det nødvendigt at afprøve smertestillende medicin. Selskabet er opmærksom på, at forsikrede på grund af en tidligere gastric bypass-operation ikke tåler visse former for smertestillende medicin,

men noterer samtidig, at forsikrede selv har oplyst, at hun ikke ønsker medicinsk behandling, og at der ikke er igangsat yderligere udredningsforløb.

Selskabet har derudover lagt vægt på, at forsikrede i virksomhedserklæringen af 4. oktober 2024 oplyste, at hun arbejdede mellem 15 til 19 timer ugentligt. Det fremgår yderligere af sagens oplysninger, at hun kortvarigt har arbejdet 20 timer ugentligt, men at dette ifølge forsikrede selv var for meget. Hun har også angivet, at hun i perioder med deadlines arbejder mere end 15 timer ugentligt.

Det er selskabets vurdering, at forsikredes aktuelle arbejdstid på 15 timer ugentligt i høj grad er baseret på hendes egen subjektive vurdering, og at der ikke foreligger lægelige oplysninger, som tilsiger, at hun med de rette skånehensyn – i form af hyppige pauser og tilpasset arbejdstider – ikke ville kunne arbejde svarende til mindst halvtid.

Derudover har selskabet i afgørelsen af 8. november 2024 (bilag H) opgjort forsikredes gennemsnitlige indkomst til 332.183 kr. årligt med udgangspunkt i hendes indtægt tre år forud for den angivne erhvervsevnenedsættelse. Af årsopgørelse for 2024 fremgår det, at forsikrede har haft et overskud i sin selvstændige virksomhed på 166.374 kr. Selskabet bemærker hertil, at forsikrede fortsat har været i stand til at opretholde en vis indtjening i sin selvstændige virksomhed efter første sygedag, og at overskuddet i hendes virksomhed for 2024 ifølge selskabet ikke harmonerer med hendes egen angivelse om, at den effektive arbejdstid kun udgør 11,25 timer ugentligt.

Selskabet bemærker desuden, at kommunens afgørelse om tilkendelse af tilskud til fleksjob i egen virksomhed er truffet efter andre kriterier end forsikringsbetingelserne, hvor også sociale og økonomiske aspekter indgår. Der kan derfor ikke lægges afgørende vægt på denne vurdering.

Selskabet finder det desuden påfaldende at forsikrede, efter selskabets afgørelse om afslag på udbetaling, har overdraget en del af sin virksomhed til et ApS-selskab, hvor den reelle ejer har [navn]. Det fremgår desuden af sagens oplysninger, at forsikrede forud for overdragelsen havde tilkendegivet over for selskabet, at hun – såfremt afslaget blev fastholdt – ville flytte dele af sin virksomhed over i et ApS-selskab (bilag K).

På baggrund af ovenstående er det selskabets vurdering, at forsikrede ikke har godtgjort, at hendes erhvervsevne – ud fra sagens lægelige oplysninger – er nedsat med mindst halvdelen.

Selskabet har i forbindelse med sagens indbringelse for nævnet modtaget nye oplysninger om, at forsikrede er tilkendt flekslønstilskud i sin selvstændige virksomhed på 4.607,38 kr. pr. måned fra den 3. april 2025 (forsikredes bilag 'Flextilskud'). Selskabet bemærker, at selskabet ikke har taget stilling til, hvorvidt forsikredes indtægt er nedsat i dækningsberettigende grad, idet selskabet på det foreliggende grundlag ikke vurderer, at forsikredes helbredsmæssige erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen.

Konklusion

På baggrund af det anførte fastholder selskabet, at forsikrede ikke har godtgjort, at hendes erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen, hvorfor forsikrede ikke er berettiget til løbende ydelser og indbetalingssikring ved erhvervsevnetab.

Selskabet anmoder derfor om, at klagen ikke tages til følge."

Klageren har i brev af 31/8 2025 til nævnet bl.a. anført:

"Jeg mener at jeg har godtgjort, at min erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen, i form At lægeoptegnelser samt årsopgørelser mv. – Årsopg. Uploadede (2021 til 2024 samt foreløbig 2025)

Hvis ikke jeg er godt nok udredt til PFA, så må de jo fortælle mig hvem og hvor ??

MEN deres egen læge har jo sagt at de ikke mangler flere oplysninger om mig

Min situation er at jeg er blevet tvunget af mine helbreds-mæssige udfordringer til at sygemelde mig den 15.07.2024, og søge hjælp hos kommunen og resultatet af dette er, at jeg nu er ansat som flexjobber i min egen virksomhed, på 15 timer om ugen. Årsagen til at jeg ikke kan arbejde mere, er at jeg skal have overskud til at have et godt liv med masser af livskvalitet ved siden af. Dette har jeg også klargjort i min funktionsbeskrivelse.

Det har været en proces på lidt over et år inden jeg sygemeldte mig hos kommunen, hvor jeg har skulle indrømme over for mig selv at jeg ikke kunne mere og måtte kaste håndklædet i ringen. Det har været et hårdt forløb og har drænet mig for energi og overskud.

For at forstå min situation, med diffuse smerter igennem mange år:

Jeg blev opereret for en diskusprolaps da jeg var 15 år. Fik ny hofte i 2012 i højre side samt nyt knæ i 2013 i venstre side, og ja det har givet mange smerter løbende igennem alle årene og derfor har jeg gået til kiropraktor, massage, fys mv. MEN jeg har altid arbejdet fuld tid.

Se mit CV.

Jeg har også en sygdom Lipødem, som gør at jeg har svært ved at tabe mig og let ved at tage på, derfor valgte jeg en gastric bypass, og har de sidste 2 år også været på wegovy.

Det var en fys. Som mente at jeg havde fibromyalgi og sendte mig tilbage til lægen og det var i forbindelse med behandling af smerter i hofte og knæ.

Det gav så god mening, da dette blev konstateret, og alt gav mening, men hensyn til smerter i hele kroppen samt min træthed og at jeg ikke kunne overskue nogle ting. Der havde jeg allerede sagt farvel til nogle kunder, og var gået ned i tid, da jeg tit var syg.

Jeg blev indlagt med nyresten i juli 2023 og nogle kom ud af sig selv, men 2,5 måned efter, måtte de fjerne den ene, som havde sat sig fast, og derefter fik jeg det dårligere og dårligere. Min fibromyalgi er OPSTÅET efter denne dato og alle mine muskler gør 60 % mere ondt i hele kroppen en før. En konstant smerte. Du ved aldrig hvordan du har det.

Jeg har både været til egen læge og hos ... Reumatologerne. I samråd og efter min læges anbefalinger tager jeg dagligt Panodil 665 mg og Ipren, da det kan jeg tåle i min mave. Om natten ligger jeg fast på varmetæppe, det hjælper så jeg kan slappe af i mine muskler.

Kommunen ville indstille mig til førtidspension, men det er/var jeg ikke klar til, da jeg brænder for min lille ... virksomhed pt. og stadigvæk gerne vil være en del af arbejdsmarkedet. Derfor har jeg fået tilkendt flexjob i min egen virksomhed og det er der jo en årsag til og det er at jeg ikke kan arbejde mere, hvis jeg også skal have et almindelig liv ved siden af. På længere sigt, kan det være

at jeg skal have en førtidspension pga. helbredet, da smerter er kroniske og kan udvikle sig til noget værre med årene.

På nuværende tidspunkt kunne det måske havde være bedre at få en førtidspension. Så skulle jeg ikke kæmpe med PFA, da det både påvirker helbredet og min psyke.

Jeg er gået i behandling i form af min læge har indstillet mig til at komme på ... – Gigtforeningens center, til at afhjælpe mig med smerter mv. Jeg har i dag den 02.09, været til forundersøgelse hos ... og har takket ja til et forløb på 12 uger – smerter i livet. Dette forløb kan munde ud i, at jeg må erkende at jeg skal have en førtidspension.

Min virksomhed er registeret med Branchekode som ... og den er startet ... og derudover kan man have nogle Bi grupper og jeg har haft en med ... og det er denne del, som er lukket ned hos skat og solgt fra/overdraget til et ApS. Disse 2 grupper har været relateret til ...

Se cvr fra skat

Men Branchekoden har været min hovedbeskæftigelse og den jeg har tjent mest ved. Som PFA beskriver, har jeg valgt at lukke den undergruppe ned i ..., som det også fremgår af CVR reg. og sælge den fra, men ikke selv hovedgruppen. Havde jeg ikke kunne dette, måtte jeg opgive de 3 flexjobber op og de ville alle havde været arbejdsløse.

I starten havde jeg denne virksomhed som bijob og de sidste 4-5 år har jeg levet af den. Hovedgruppen er der hvor den største indtjening har været. Forsikringen tab af erhvervsevne er tegnet på min [kontor]virksomhed.

Jeg har brugt 2-3 timer om dagen for at skaffe arbejde m.v. til de ansatte og det magtede jeg ikke mere. Denne havde jeg udelukkende pga. af min mand var ansat som ..., og i løbet af .. Vi havde længe snakke om hvad der skulle ske, da jeg blev dårligere og dårligere efter juli 2023.

HELDIGVIS var [familiemedlem] interesseret i denne del og ville gerne køber denne virksomheden videre og kæmpe for den. På det tidspunkt var der ikke andre muligheder – alle muligheder var udtømt. ...

Heldigvis har denne person erfaring inden for denne branche og har fundet mange nye firmaer og har indgået nogle gode kontrakter med dem på længere sigt, som jeg ikke kunne. Det er jo en lille virksomhed, med et meget beskedent overskud, og denne person har fuldtidsjob ved siden af. [Familiemedlem] styrer dette med hård hånd. Den ene af flexjobberne laver ... og det er hende jeg nogle gange lejer ind i mit firma, når jeg ikke magter mere.

Afslutningsvis vil jeg mene at jeg har gjort mit for at belyse min situation og sendt dokumentation i min sag.

På den baggrund mener jeg at PFA skal dække mit tab af erhvervsevne."

Klageren har i brev af 31/8 2025 til nævnet bl.a. anført:

"Jeg har i går den 04.09.2025 sygemeldt mig 50% hos kommunen og søgt om en førtidspension.

Har yderligere lavet aftale med anden ... om overtagelse af nogle af mine kunder, så jeg kommer ned og kun arbejder 7 timer om ugen. Omsætnings nedgang yderligere pr. år med 77.000 kr.

Det er hårdt at komme dertil, men jeg kan slet ikke fungere mere."

Selskabet har i brev af 22/9 2025 til nævnet bl.a. anført:

"...

Forsikrede har oplyst, at hun er ansat i fleksjob i sin egen virksomhed med en ugentlig arbejdstid på 15 timer. Hun har anført, at årsagen til at hun ikke kan arbejde mere, er at hun skal have overskud til at have et godt liv med masser af livskvalitet ved siden af. Derudover har forsikrede fremsendt nye oplysninger, hvoraf det fremgår, at hun pr. 4. september 2025 har sygemeldt sig delvist hos kommunen og ansøgt om førtidspension. Af disse oplysninger fremgår det yderligere, at hun fremadrettet forventer at reducere sin arbejdstid til 7 timer om ugen. Forsikrede har desuden oplyst, at kommunen tidligere havde til hensigt at indstille hende til førtidspension, men at hun på daværende tidspunkt ikke var klar til dette. Selskabet har imidlertid ikke kunne genfinde dokumentation for, at kommunen tidligere har ønsket at indstille forsikrede til førtidspension frem for fleksjob. Det skal derudover understreges, at kommunens vurderinger og afgørelser ikke nødvendigvis er sammenfaldende med den forsikringsretlige vurdering af erhvervsevnen.

De nye oplysninger om forsikredes ansøgning om førtidspension ændrer ikke på selskabets vurdering. Det er fortsat selskabets opfattelse, at der ikke foreligger lægelige oplysninger, som dokumenterer en væsentlig forværring af forsikredes helbredstilstand, hverken på tidspunktet for hendes sygemelding eller ved ansøgningen om førtidspension, der begrundes, hvordan hun er gået fra at kunne arbejde fuldtid i sin selvstændige virksomhed til nu at være ude af stand til at arbejde svarende til mindst halv tid.

Forsikrede har fremsendt årsopgørelser samt saldobalancer for årene 2021 til 2024, samt en foreløbig opgørelse for 2025. Hun har desuden oplyst, at en del af hendes virksomhed er blevet overdraget til [familiemedlem], og at det derfor ikke er korrekt, når selskabet tidligere har anført, at overdragelsen er sket til ... Forsikrede har yderligere anført, at hendes helbredstilstand blev forværret efter juli 2023.

Selskabet bemærker hertil, at årsopgørelserne for årene 2021 til 2023 er medtaget ved beregningen af den gennemsnitlige indkomst tre år før erhvervsevnenedsættelsen (bilag J, s. 2). Derudover skal selskabet fremhæve, at 2023 var det år, hvor forsikrede opnåede den højeste indtjening i sin selvstændige virksomhed. Det kommer således ikke til udtryk i forsikredes indtjening, at hun på dette tidspunkt oplevede forværring af sit helbred. Det bemærkes desuden, at forsikrede i 2024 fortsat har haft de samme omkostninger til kørsel i privatbil, mens udgifterne til restaurationsbesøg, rejser samt annoncer og reklamer blev mere end fordoblet i forhold til tidligere år (bilag 'Saldobalance 2021 til 2024', side 2).

Selskabet finder ydermere, at der er uoverensstemmelse mellem saldobalancen for 2022 og årsopgørelsen for samme år. Saldobalancen angiver et perioderesultat på 442.366,98 kr., mens årsopgørelsen for 2022 viser et overskud i virksomheden på 228.483 kr. Da forsikrede er ene ejer af sin virksomhed, der drives som en enkeltmandsvirksomhed (bilag G), indebærer dette, at virksomhedens overskud beskattes som en del af den personlige indkomst, og at overskuddet derfor vil fremgå af årsopgørelsen.

Ankenævnet for Forsikring

10.

103964

Afslutningsvis har selskabet ikke angivet, at overdragelsen er sket til ..., derudover har selskabet med henvisning til svarbrev af 22. august 2025 ikke taget stilling til, hvorvidt forsikredes indtægt er nedsat i dækningsberettigende grad, idet selskabet på det foreliggende grundlag ikke vurderer, at forsikredes helbredsmæssige erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen.

Selskabet har herefter ikke flere kommentarer til sagen, og henviser til brev af 22. august 2025 til ankenævnet. Sagen kan efter selskabets vurdering afgøres på det foreliggende grundlag, såfremt der ikke fremkommer væsentlige nye oplysninger i sagen."

Klageren har i brev af 28/9 2025:

"Jeg mener at jeg har godtgjort, at min erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen, i form At lægeoptegnelser samt årsopgørelser mv. – Årsopg. Uploadede (2021 til 2024 samt foreløbig 2025)

Jeg kan ikke arbejde 15 timer også have et normalt liv ved siden af – Det gælder handler, lave mad, vasketøj, rengøring og alt det andet. Jeg vil jo også gerne være sammen med mine børnebørn, så det er ikke en masse livskvalitet – det er bare det daglige.

Der foreligger lægelige dokumentation fra ... Reumatologerne om at jeg har fibromyalgi af svær grad og PFA har ikke hentet yderligere oplysninger herfra – hvad de burde have gjort efter min mening. Siden juli 2023, har jeg opsagt givet flere kunder til andre ... og det tager tid, det er ikke noget man gør fra den ene dag til anden.

Blev jo ikke sygemeldt i juli 2023, da jeg forsøgt at komme videre selv, men det hurtigt ned af bakke og der viste jeg jo heller ikke at jeg havde fibromyalgi – det blev jo først konstateret senere, og der var jeg syg på tidspunkt.

Nej – året 2023 sagde jeg jo farvel til nogle kunder løbende og meget af dette ser man først fra 2024, da det som regel tager 3-6 måneder at overdrage en kunde til end anden og derfor har der været mange kørsel og ophold, da nogle kunder var på ....

Års. Opg. For 2022, er pga. vi har et udlejningshus, som pt. er udlejet igen og bliver solgt lige så snart at lejeperiode er ophørt. I 2022 satte vi dette meget i stand og det giver fradrag i en personlige indkomst – se vedhæftet.

Og ja min arbejdssevne og indtjening er meget nedsat – se skriv hvad fibromyalgi er fra fibromyalgi forening. Meget tankevækkende, at PFA ikke kan se dette."

Klageren har i meddelelse af 7/10 2026 til nævnet bl.a. anført:

"Jeg har uploadet en ny funktionsbeskrivelse som skal forelægges kommunen den 28.10.2025. Jeg har yderligere sagt endnu en kunde op, som tager 3-4 timer om dagen pr. 31.12.2025, så i alt er der sagt farvel til i alt 9 kunder, men en årlig omsætning på 200.000 kr.

Jeg søger et flexjob på 5-6 timer om ugen.

Så er er gået fra 50 kunder i 2022/2023 til nu tilbage pr. 01.01.2026 til nu 20 kunder tilbage, og mange af disse er små og ikke noget moms, så jeg kan ikke leve at min virksomhed mere.

Jeg har ej hellere flere oplysninger til sagen."

Ankenævnet for Forsikring

11.

103964

Det fremgår af funktionsbeskrivelsen, der er udarbejdet den 23/10 2024 og opdateret den 2/10 2025 af klageren:

"Før jeg blev syg

Jeg har altid sovet som en sten og haft et godt sovehjerte og det har været en god ting, når jeg i 15 år har kørt på 4- holdskift inden for ...-branchen. Vi arbejdede 32 timer og ved siden af havde jeg min ... virksomhed, hvor jeg lavede ... Mit firma har været reg. siden den ..., så jeg haft det i over ... år.

Før kunne jeg nemt arbejde 50 timer om ugen

Jeg har altid været morgen menneske, 15 min. Så var jeg vågen og enten i gang med div. Ting, eller på vej på arbejdet.

Har altid kunne holde mange bolde i luften:

...

Renovere hus

Handle

Sport med børn

Fitness med mig selv

... børn – ... til daglig og ... hver anden weekend

Jeg kedede mig aldrig og fik tingene til at glide og det kørt supergodt.

Jeg klarede selv rengøring og alt det huslige samt havde altid tid til at hjælpe andre.

Har altid være meget social og hyggede mig altid i andres selskab.

Igen ... år har jeg også passet min mand som har været syg med ...

Efter jeg blev syg:

Nattesøvn og morgen

Sover 3-4 timer – er så vågen nogle timer og sover så 2-3 timer. Er total færdig om aften, så jeg sover igen kl. 20-21 også selvom jeg nogle gange har sovet 1 time til middag mit på dagen.

Jeg vågner som regel kl. 07.00, men kan næsten ikke slæbe mig i gang og ud af sengen. Inden jeg vågner, har jeg været oppe på toilettet 2-3 gange i løbet af natten., Nogle gange kun for at tisse og andre gange for lave stort, pga., min operation.

Hvis jeg fik noget sovemedicin, så ville jeg aldrig kunne vågne og ville gå rundt hele dagen i en døs, selv de lette piller.

Dette tærer også voldsomt meget på min energi, når jeg er oppe så mange gange om natten og dermed kan der gå lang tid før jeg falder i søvn igen. Jeg kan når tiden nærmere sig kl. 06.00 ikke holde ud at ligge i min seng mere.

Bad og personlig hygiejne

Jeg klarer selv bad, tøj mv. samt smøremad til frokost og morgen. Det tager længere tid en det plejer, da det med at vågne og få kroppen i gang tager ca. 30-40 min. Så for tiden bruger jeg. Ca. 1-1,5 time om morgen på at få tøj på mv.

Når jeg så er færdig med tage tøj på mv., så må jeg lægge mig igen, da jeg er total træt

Praktiske gøremål

Rengøring skal jeg have hjælp til samt vinduespudsning, maling, havearbejde mv. Det havde jeg aldrig før jeg blev syg.

Før tog jer gerne 50 % af alt dette selvom de sidste 1-2 år har jeg ikke haft mulighed for at byde ind pga. min sygdom. Der har min mand og vores børn klaret dette 100% selv. De har været så super til at byde ind. Og nu har vi fået rengøringshjælp hver 14 dag, da jeg ikke kan og ikke kan Byde min familie at tage dette. De har også deres eget

Har svært ved at åbne flasker, glas, mælk, div. Dåser mv. pga. det gør ondt i mine led på fingre, hænder og arme og skal bruge mange kræfter på dette. Bruger meget Tupperware glasåbner og saks til at åbne glas, mæle kartonner og vandflasker med.

Aftensmad laver min mand tit, da jeg ikke orker på den tid af dagen.

Indkøb

Skal virkelig tage mig sammen hvis jeg har en dårlig dag – bare til at tage ud og handle.

Disse dage kan jeg godt have 1-2 gange om ugen. Der er dage hvor jeg intet kan og må ligge på sofaen hele dagen og aflyse alle mine aftaler. Hvis jeg tager mig sammen og gør nogle ting som jeg ikke burde, så har jeg har en dårlig dag igen dagen efter, så jeg skal passe på ikke at presse mig selv.

Tit må jeg bede min mand om dette og hen er jo ej heller rask – han er ....

Socialt

Hvis jeg skal ud 1 aftner på en uge, så har jeg altid flere off-dag dagen efter, hvor jeg ingenting kan. Træning har jeg slet ikke plads til lige pt. og dette er super meget vigtigt.

Er blevet tilbudt 12 uger på ... – Smertelivet, men har måtte udskyde dette til efter uge 8.

Når jeg passer mine børnebørn, har jeg svært ved at løfte dem fra gulvet og op på køkkenbordet, da det gør ondt i mine arme. Så nogle gange må min mand gøre det. Den ene er ved at være så stor, så ... har fået en lille stige, så klare jeg det på den måde. Man lader jo ikke være med dette, selvom man har ondt. Det er jo ens børnebørn.

Det vigtigst i mit liv er min familie. Mit job holder mig i gang også det sociale, men det skal god nok planlægges mere efter min sygdom og mine gode dage – øv øv.

Jeg forsøger at være ude med veninder mv. en gang om ugen, men ikke altid at jeg orker kommer an på hvilken dag jeg har haft inden. Dagen efter skal jeg heller ikke planlægge meget, det kunne jeg sagtens før min sygdom

Medicin og piller mv.

Jeg tåler ikke ret god medicin – har forsøgt mange gange. Derfor har jeg i samråd med min læge, tager nu medicin i form af panodil morgen og aften, sammen med ipren, for at holde smerterne ud.

Har det bedst om morgen og tager 2-3 hvil pr. dag. Det tager hårdt at skulle køre bil til flere forskellige steder – bliver så træt og alt koster på min energi, bare at være sammen med en veninde til noget frokost eller et møde på jobcentret.

Arbejde

Jeg har fravalgt en masse kunder og det har jeg det ikke godt med.

Før arbejde jeg jo 32-40 timer om ugen og nu er jeg nede på 10-15 timer om ugen.

Her i slutning af 2025, har jeg igen måtte tage afsked med 9 kunder – omsætningsmæssig ca. 200.000 om året. De overgår alle til ny ... den 31.12.2025. Det er ikke spor sjovt.

Jeg arbejder nu, kun når jeg kan og ikke hver dag og max 5 timer om ugen. Bagefter ordne jeg noget praktisk også er det at jeg skal begynde med at træne og der skal ... hjælpe mig.

Arbejder ikke pr. kun 1 time i weekenden, da jeg ikke kan pt. pga. smerter i mine hænder på oversiden og arme. Smerterne er blevet værre og værre og hjælper, når jeg ikke taster så meget. Jeg har det bedst lige når jeg står op også efter jeg har fået hvilet mig af flere omgange.

Fremtiden:

Ja fremtiden !! – det ved jeg ikke, men jeg tror at om 2-3 år, så er den lukket helt ned og jeg har fået et flexjob på max 5 timer om ugen. Jeg vil ikke have en førtidspension, da jeg gerne vil have noget at stå op til hver dag.

Så jeg håber at få et flexjob på 5 timer om ugen.

Jeg klarer min daglig dag ved at arbejde 1-2 timer nogle dage om ugen, også holde hvil, inden jeg forsætter med huslige, praktiske opgaver i og udenfor hjemmet: Handle, træning, læge, div. Indkøb. Derefter må jeg hvile lidt igen også kan jeg arbejde 1-2 timer igen og nogle gange slet ikke. Hvis jeg påtager mig for mange opgaver på samme dag, så giver det bagslag dagen efter – det er afprøvet og det med træning, det tager tid at få arbejde ind i min rytme, da jeg også gerne vil være social, men ikke altid jeg kan begge dele.

Mit arbejde holder mig i gang, jeg ville kede mig ihjel, hvis jeg ikke havde noget at stå op til."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen – herunder SKATs årsopgørelser, saldobalancer, hvoraf nogle gengives nedenfor. Det fremgår af journalnotat fra privathospital af 16/1 2024:

"Fik for ca. 5 uger siden anlagt blokade i højre knæ grundet degenerative forandringer. Har haft god effekt af blokaden. Væsentlig færre smerter i knæet.

Vi taler om at det vil være en god ide at følge op med et træningsprogram.

Aftaler henvisning til

rp. privat fysioterapeut mhp. ledmobiliserende træningsprogram af GLAD type eller lignende."

Det fremgår af journal fra egen læge:

Ankenævnet *for* Forsikring

14.

103964

"05.02.24 ... e-Kons svar til patienten

...

Til rette vedkommende.

Min patient, ..., har på grund af slidgigt i hofter og knæ brug for at hendes bildør står helt åben for at kunne komme ind og ud af bilen.

...

Ankenævnet for Forsikring

15.

103964

06.05.24

...

Smerter sv.t. ve. knæ over flere måneder.

Obj: Dir. ømhed sv.t. caput fib. og langs medialkanten af tibia.

...

15.07.24

...

I de sidste 10 års tid haft diffuse smerter i alle muskelgrupper. Gået ved kiropraktor og nu fysioterapeut, der mistænker fibromyalgi. Bliver hurtig udtrættet, og får mange smerter døgnet efter træning.

Har hø. THA fra 2012 og ve. TKA fra 2013.

Henv. til epiktologisk vurdering.

...

26.09.24

...

Udredt ved reumatolog med konklusionen fibromyalgi.

Ønsker ikke medicin på nuværende tidspunkt."

Det fremgår af fysioterapiepikrise af 21/6 2024:

"Status: vælger at sende pt tilbage til egen læge men henblik på at blive udredt for fibromyologi grundet:

- Øget træthed (efter kl 14 er pt helt færdig og har svært ved at koncentrere sig)

smerter i hele kroppen (tyk smerter i alle større muskelgrupper i OE,UE og trunks)

-langvarige smerter i hele kroppen (År)

-reagere dårligt på aktivitet så som gang der giver smerter i hele kroppen. Forsøgt at lave træning i forhold til knæet men pt oplever at få mere ondt i hele kroppen)

-har mange dårlige dage med forværring af smerter."

Det fremgår af journal fra reumatolog:

"15.08.24

...

Henvises med leddegigt?

TIDL hø. THA fra 2012 og ve. TKA fra 2013.

ARB selvstændig ..., besværet grundet træthed, især indenfor de sidste 2 år SPORT ingen

AKTUELLE

sidste 10 års tid haft diffuse smerter i alle muskelgrupper. Gået ved kiropraktor og nu fysioterapeut, der mistænker fibromyalgi. Bliver hurtig udtrættet, og får mange smerter døgnet efter træning.

lettere udtrætbar

aktivitetsintolerance

udtalt træthed.

natlige læg kramper

fys og kiropraktor uden særlig effekt ingen ledhævelser

morgenstivhed < 1/2 t

Ankenævnet for Forsikring

16.

103964

fingre føles hævet om morgenen

OBJ

ingen dermatit, ingen synovit, ingen ømme ledkapsler, led bev egalt.

smarter ved tryk på samtlige fibromyalgi punkter, symmetrisk og proks og distalt for diafragma.

sympt og fund forenelig med fibromyalgi

vi må afklare om det er sekundær eller primær fibromyalgi.

RP gigtpøver

...

30.08.24...

telf: Alle blodprøver er normale.

pt forklares at hendes sympt tolkes som CWP / fibromyalgi jeg har vejledt i lettere aktivitet.

e.l. kan overveje beh med TCA, Garbapentin, Lyrica.

Afsluttes."

Det fremgår af klagerens anmeldelse af tabt erhvervsevne af 23/9 2024:

"Hvornår var din første sygedag?

15.07.2024

...

Beskriv kort dine nuværende symptomer og hvordan de påvirker din funktion i hverdagen.

Jeg har ondt og er træt og uoplagt og har ingen energi og har ondt i hele kroppen. Jeg er halvtids-sygemeldt og arbejder kun 65 timer om måneder i min egen virksomhed. Kunderne er givet væk til andre ..."

Det fremgår af klagerens besvarelse af virksomheds- og indkomstforhold af 4/10 2024:

"Virksomhedsform ... Enkeltmandsvirksomhed

Antal ansatte: 2

Antal ejere: 1

...

Antal timer pr. uge før sygemeldingen: 37 og efter: 15-19

...

Angiv sygeperiode: 15.7.2024 - 2			
	Indkomst i sygeperioden i 1. sygeår	Indkomst hele 1. sygeår	Indkomst næste år
Lønindkomst			
Lønindkomst før skat inkl. fri bil mv.:	+ 0	+ 0	+ 0
Pensionsindbetaling:	+ 24.000	+ 96.000	+ 96.000
Overskud af virksomhed:			
Regnskabsmæssigt resultat før skat i følge årsregnskab inkl. evt. fri bil (din ejerandel):	+ 56.645,85	+ 346.978	+ 300.000
Poster, aktiviteter og enkelttransaktioner, der ikke er forbundet med virksomhedens normale drift eller den personlige indtjeningsevne ¹⁾	+/-	+/-	+/-
Indkomst i alt før skat (løn, pension og overskud)	56.645	346.978	300.000

1) Her du har trukket poster, aktiviteter eller enkelttransaktioner ud af beregningen af overskuddet, bedes du

Ankenævnet for Forsikring

17.

103964

...
Opgørelse af din indkomst i 3 år før sygeåret
...

Lønindkomst	År: 2023	År: 2022	År: 2021
Lønindkomst før skat inkl. fri bil mv. ²	+ 0	+ 0	+ 0
Pensionsindbetaling via arbejdsgiver	+ 96.000	+ 89.000	+ 84.000
Overskud af virksomhed:			
Regnskabsmæssigt resultat før skat i følge årsregnskab inkl. evt. fri bil (din ejerandel) ⁴	+ 486.534	+ 441.522	+ 187.894
Poster, aktiviteter og enkelttransaktioner, der ikke er forbundet med virksomhedens normale drift eller den personlige indtjeningsevne ⁴	+/-	+/-	+/-
Indkomst i alt før skat (løn, pension og overskud)	486.534	441.522	187.894

"

Det fremgår af klagerens virksomheds saldobalance af 15/7 til 4/10 2024:

"

Nr.	Navn	Perioden	Året før
RESULTATOPGØRELSE			
Omsætning			
1010	Salg af varer/ytelser m/moms	-341.400,76	-555.835,78
	Omsætning i alt	-341.400,76	-555.835,78
Ekstraordinære poster			
	PERIODENS RESULTAT	-54.645,85	-249.854,71

."

Det fremgår af Statusattest LÆ125 udfyldt af egen læge af 15/10 2024:

"Nu diagnosticeret af reumatolog med fibromyalgi. Epikrise indsættes. Patienten kan nu se, at hendes symptomer opstod i forbindelse med nyrestenssmerter for ca. 2 år siden. Arbejder som selvstændig på halv tid, ca. 15-20 timer per uge med ... mv. Har måttet gå ned i tid til nu 10-15 timer per uge på grund af fibromyalgien. (Jeg har tidligere misforstået, at patienten var fuldt uarbejdsdygtig).

Patienten er i gang med funktionsbevarende træning hos fysioterapeut. Der kan gives lægemidler til at symptomlindre tilstanden. Dette har dog typisk ikke nogen reel indflydelse på patientens samlede funktionsevne. Patienten ønsker ikke at afprøve medicin for nuværende, da hun er medicinfølsom og efter en gastric bypass har en følsom mave.

...

Der er varige skånehensyn. Det er vigtigt at tilpasse arbejdstiderne og arbejdsbyrden for at minimere fysisk stress og tillade hyppige pauser. En effektiv smertehåndtering, der kan involvere både medicin og ikke-medicinske behandlinger som fysioterapi, er afgørende. Psykologisk støtte, især kognitiv adfærdsterapi, kan hjælpe med at tackle associerede angst-og depressionsproblemer. Forbedring af søvnkvaliteten og opretholdelse af en sund kost kan også spille en vigtig rolle i at håndtere symptomerne. Mild regelmæssig motion anbefales, men skal tilpasses individuelt for at undgå forværring af symptomerne.

Generelt bør patienter undgå fysisk og mental overbelastning."

Det fremgår af overdragelsesaftale vedrørende overdragelse af virksomheden til familiemedlem af 12/11 2024:

"2. Overdragelsen

2.1 Overdragelsens omfang

2 ansatte som flexjobber, samt en omsætning på 750.000 til 900.000 pr. år. Hele omsætning og omkostningerne for 2024.

Flexjobber arbejder ca. 8-15 timer til sammen om ugen, nogle perioder mere og andre mindre. De kører til ... og udfører div. opgaver. De bliver lønnet alm. Og får kørepenge for at kører i egen bil

...

2.3 Overdragelsens tidspunkt og sted

Overdragelsen er sket pr. 01.11.2024, med tilbagevirkende kraft pr. 01.01.2024. ... Moms reguleres/korrigeres i hvert firma pr. 31.12.2024 for hele 2024."

Det fremgår af LÆ265 udfyldt af egen læge af 27/1 2025:

"2.4 Lægens kommentar til patientens opfattelse af eget helbred

...

Patienten har en realistisk opfattelse af sin helbredssituation og er bevidst om sine begrænsninger i forhold til fibromyalgiens påvirkning af funktionsniveauet. Hun ønsker at fortsætte med deltidsarbejde i sin egen virksomhed, hvor hun har mulighed for at tage de nødvendige hensyn, herunder fleksibilitet i arbejdstider og opgaver samt mulighed for pauser og skånehensyn. Det vurderes, at patientens indsigt i sin tilstand og behov for tilpasninger er velovervejet og hensigtsmæssig i forhold til at opretholde en vis arbejdsfunktion, samtidig med at hun undgår forværring af sine symptomer.

...

2.2 Relevante helbredsforhold

...

Der har gennem længere tid været tilbagevendende gener i lænderyggen, som fortsat påvirker patientens dagligdag. Den nuværende symptombyrde startede for alvor efter et nyrestensanfald i 2023. Patienten har diffuse smerter i alle muskelgrupper og har forsøgt behandling hos både kiropraktor og fysioterapeut uden væsentlig effekt. Patientens fibromyalgi medfører en betydelig reduktion i hendes funktionsniveau. Hun oplever daglig udtalt træthed, aktivitetsintolerance og øget smertefølsomhed, hvilket begrænser hendes fysiske formåen og evne til at udføre selv lette opgaver. Træning og fysisk aktivitet resulterer ofte i forværring af symptomerne med øget smerte og udmattelse efterfølgende. På arbejdsfronten har hun været nødt til at reducere sin arbejdstid fra 15-20 timer til 10-15 timer om ugen, da den vedvarende træthed og smerte gør det vanskeligt at opretholde en stabil arbejdsindsats. Tidligere lidelser: Har tendens til bihulebetændelser, og

patienten er tidligere blevet opereret i næsen. Overvægt er også en relevant faktor, idet patienten vejer ... ved en højde på ... meter, hvilket resulterer i et BMI på ...

Patienten har tidligere gennemgået en gastric bypass-operation, hvilket har medført en øget følsomhed over for medicin samt gener i mave-tarm-systemet. I 2023 oplevede patienten et nyrestensanfald, som hun mener har haft en betydelig indflydelse på hendes nuværende symptomer. Desuden beskrives generel træthed, som har påvirket hendes evne til at opretholde sine daglige aktiviteter og arbejdsliv.

Objektiv undersøgelse: Ingen tegn på synovit eller ømme ledkapsler. Ledbevægeligheden er normal. Tryk på samtlige fibromyalgipunkter udløser smerter symmetrisk samt både proksimalt og distalt for diafragma, som man ser ved fibromyalgi.

...

2.3 Særlige hensyn

...

Patienten har en varig og stationær tilstand som følge af fibromyalgi, hvilket stiller krav til særlige skånehensyn i dagligdagen og arbejdsmæssige sammenhænge. Det er nødvendigt at tilpasse både arbejdstider og arbejdsbyrde for at minimere fysisk og mental stress, samtidig med at der gives mulighed for hyppige pauser. En fleksibel arbejdsstruktur, der tager højde for patientens svingende energiniveau, er afgørende for at sikre en stabil funktionsevne. Effektiv smertehåndtering bør i videst muligt omfang baseres på ikke-medicinske behandlinger, da patienten tåler medicin dårligt som følge af en tidligere gastric bypass-operation. Fysioterapi er tidligere forsøgt uden effekt, hvorfor andre ikke-medicinske tiltag bør overvejes, såsom ergonomisk tilpasning af arbejdspladsen og afspændingsteknikker. Psykologisk støtte, herunder kognitiv adfærdsterapi, kan hjælpe med at håndtere eventuelle følgetilstande som angst og depression, der ofte ses i forbindelse med fibromyalgi. Søvnkvalitet er en central faktor for patientens velbefindende, og der bør arbejdes målrettet på at forbedre søvnvaner samt sikre en sund og balanceret kost, der kan understøtte energiniveau og generel sundhed. Mild og regelmæssig motion anbefales, men den skal nøje tilpasses patientens individuelle tolerance for at undgå symptomforværring. For at forebygge yderligere belastning er det vigtigt, at patienten undgår fysisk og mental overanstrengelse og respekterer sine personlige grænser. En struktureret tilgang til planlægning af daglige aktiviteter kan bidrage til at skabe balance mellem aktivitet og hvile, hvilket er nødvendigt for at opretholde en acceptabel livskvalitet. Disse hensyn bør tages i betragtning for at sikre en bedst mulig funktion og trivsel."

Det fremgår af Arbejdsevnebeskrivelse udarbejdet af jobcenteret af 3/2 2025:

"Kort beskrivelse af borger:

...

[Klageren] fik diagnosen fibromyalgi i september 2024. Hun oplyser, at hun har mange smerter overalt i kroppen, og bliver hurtigt udtrættet. [Klageren] fortæller, at hun er altid træt, hvor det er en træthed, hun ikke kan sove sig fra. [Klageren] har selv lavet en aktivitetsanalyse, hvori hun beskriver, hvad hun kunne før og efter sygdommen.

Kort beskrivelse af arbejdsplads:

[Klagerens virksomhed] er en ...-virksomhed, som [klageren] selv har startet op. Hun har haft to medarbejdere, men nu hyrer [hun] folk ind, hvis hun har brug for hjælp ...

Skånehensyn:

Hyppige pauser for at minimere fysisk stress

Nedsat arbejdstid
Undgå fysisk og mental overbelastning
Skiftende arbejdsstillinger og mulighed for at gå/stå
Struktur i hverdagen

Hvordan håndteres skånehensyn:

[Klageren] kan selv bestemme i hvilket tempo, hun arbejder samt hvor mange timer, hun lægger i arbejdet hver dag. Hun kan endda tage weekenderne i brug, hvilket er nødvendigt for, at hun kan opretholde 15 timer om ugen. På den måde kan hun skåne sig selv for den fysiske og mentale overbelastning, hun helst skal undgå. Da [klageren] arbejder hjemmefra, kan hun tage de pauser, hun har brug for samt rejse sig og gå rundt, når kroppen har brug for en anden arbejdsstilling eller et hvil.

Arbejds miljø:

[Klageren] arbejder hjemmefra og har også kundemøder i hjemmet af og til. Det betyder, at [klageren] ikke behøver at tage ud til kunderne i løbet af ugen, hvilket ville udtrætte hende yderligere. Hvis [klageren] er på ferie eller ikke er på kontoret, melder hun det som regel ud til kunderne. Hvis de glemmer, at hun er utilgængelig, har hun friheden til at sige, at hun tager sig af den givne arbejdsopgave, når hun er retur.

[Klageren] har muligheden og friheden til at lave arbejdsopgaverne i den rækkefølge, hun har brug for, hvor hun kan aflaste sig selv mest muligt. Hun kan koncentrere sig i ca. halvanden time ad gangen, så skal hun lave noget andet, hvor hun rejser sig og går ud og laver kaffe f.eks.

Konklusion:

Arbejdstid og justeringer heraf, progression og mødedage: I forhold til arbejdstider, har [klageren] utrolig stor frihed til at lægge sine timer, som hun har lyst. Dog arbejder hun bedst om morgenen og formiddagen, for hun har ikke mere energi tilbage, når klokken rammer omkring kl. 12.30. Hun er landet på, at 15 timer om ugen er hendes maksimale niveau, som hun kan holde til vedvarende. Nogle gange, når der er skarpe deadlines, f.eks. ..., kan ugentlig arbejdstid komme op på 20 timer i en kort periode, ellers hyrer hun folk ind til at hjælpe.

I starten af sin nuværende sygdomsperiode var hun halvtids sygemeldt, men havde et ønske om at kunne komme op på i hvert fald 20 timer ugentligt. Privat socialrådgiver foreslog at mærke efter, om 20 timer om ugen var for meget, når der også skulle være balance mellem fritid og arbejde. Det blev hurtigt tydeligt for [klageren], at det var det. [Klageren] kan opretholde en god balance mellem arbejde og fritid, hvis hun arbejder 15 timer ugentligt.

Pauser: [Klageren] tager de pauser, hun har brug for, når hun har brug for dem. Der er ikke noget bestemt antal pauser på en dag, da [klageren] går til og fra sine arbejdsopgaver.

Kompenserende ordninger, virksomhedsmentor, arbejdsredskaber: Ergoterapeut ... har udarbejdet en API, hvor hun ikke kan komme med flere tiltag i forhold til at kunne øge [klagerens] arbejdstid og -evne.

...

Ressourceniveau/forenelighed, også på længere sigt: Hvis [klageren] kan blive hjemme og arbejde, ville hun godt kunne opretholde 15 timer fremover, da hun kan indrette sin dag, så det passer hendes energi- og smerteniveau.

...

Observationer og samtaler har belyst følgende arbejdsevne:

Ifølge observationer fra ut samt [klagerens] egne udtalelser og beskrivelser af hendes funktionsniveau kan hun arbejde 15 timer ugentligt. [Klageren] selv har udtalt, at hendes effektivitet ligger mellem 50 og 75%. Da [klageren] kan fordele sine timer udover hele ugen, er der ingen pauser, der skal fratrækkes hendes arbejdstid. Den effektive arbejdstid er således 11,25 timer ugentligt."

Det fremgår af udateret "forside til sag til rehabiliteringsteamsmøde":

"Uddannelse og erhverv

...

Har haft to medarbejdere i virksomheden, men nu benytter hun arbejdskraft ved behov. [Klageren] arbejder aktuelt 15 timer om ugen hjemmefra. Før arbejdede [klageren] 32-40 timer om ugen.

Beskæftigelsesindsats

I perioden 10. december 2024 til 03. februar 2025, er der foretaget afklaring af arbejdsevne på egen

arbejdsplads som selvstændig ... i eget hjem. Ud fra observationer samt [klagerens] beskrivelse, ligger hun fast på 15 timer om ugen, dog med få udsving – dette når der er deadlines. [Klageren] har forsøgt at arbejde 20 timer, hvilket var for meget for hende. Med de 15 timer, er der balance mellem privat- og arbejdsliv. Den effektive arbejdstid er beregnet til 11,25 timer ugentligt.

...

Borgers perspektiv

[Klageren] ønsker tilskud i egen virksomhed, da hun ser det som en mulighed for hende som selvstændig erhvervsdrivende. Hun har fundet frem til, at de 15 timer som selvstændig, passer til hendes helbred. Hun planlægger hendes dage og weekender, så hun ikke presser sin krop og dette giver hende fleksibilitet, som passer både i arbejds- og privatlivet."

Det fremgår af rehabiliteringsteamets indstilling af 1/4 2025:

"Indstilling: Tilskud til selvstændige

Begrundelse: Sagen omhandler [klageren], der har været sygemeldt siden juli 2024, aktuelt på sygedagpenge.

...

Sundhedskoordinator

[Klageren] har kroniske smerter i bevægeapparatet.

...

[Klageren] oplever dagligt udtalt træthed, aktivitetsintolerance og øget smertefølsomhed, hvilket begrænser hendes fysiske formåen og evne til at udføre selv lette opgaver. [Klageren] er tidligere gastric bypass-opereret/operation for overvægt, hvorfor hun skal være særlig påpasselig med indtagelse af smertestillende medicin. Samlet er der tale om en kronisk og stationær tilstand, som er relevant udredt og behandlet. På dagens møde oplyses [klageren] om muligheden for et tværfagligt behandlingsforløb i smerteklinik, hvilket hun kan drøfte med egen læge. Et evt. behandlingsforløb i smerteklinik, har alene til formål at opretholde nuværende funktionsevne, som er væsentligt og varigt nedsat.

Rehabiliteringsteamets indstilling:

Rehabiliteringsteamet vurderer at [klageren] opfylder betingelser for tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende med nedsat arbejdsevne, jf. §126 i Lov om en Aktiv Beskæftigelsesindsats.

Rehabiliteringsteamet lægger vægt på at [klageren] have en varig og væsentlig nedsat arbejdsevne i forhold til arbejdet i den selvstændige virksomhed, og at hun ligeledes udnytter hendes arbejdsevne fuldt ud i virksomheden.

...

Skånehensyn:

- Hyppige pauser for at minimere fysisk stress
- Nedsat arbejdstid
- Undgå fysisk og mental overbelastning
- Skiftende arbejdsstillinger og mulighed for at gå/stå
- Struktur i hverdagen."

Det fremgår af forsikringspolice af 15/1 2024 på ordning 1:

"PFA Erhvervsevne

Hvis din erhvervsevne inden for alle erhverv bliver nedsat:

**Løbende udbetaling på op til, årligt: .....
356.977 kr.**

Dine samlede løbende erhvervsevneforsikringer i PFA Pension og andre pensions- og forsikrings-selskaber må ikke overstige 80 procent af din indtjening. Overstiger størrelsen af dine forsikringer denne grænse, vil udbetalingen fra PFA Erhvervsevne blive reduceret med det overstigende beløb.

Du kan normalt få udbetalt pengene, hvis din erhvervsevne inden for alle erhverv på grund af sygdom eller ulykkestilfælde bliver nedsat med mindst 50 procent inden du fylder 68 år. Forsikringen ophører dog, hvis indbetalingen stopper, eller du går på pension.

...

Forhøjet løbende udbetaling ved ressourceforløbsydelse

Ja

Du har mulighed for at få den løbende udbetaling forhøjet, hvis du får tilkendt offentlig ressourceforløbsydelse, opfylder betingelserne for løbende udbetaling, og de øvrige betingelser for den forhøjede udbetaling er opfyldt. Den løbende udbetaling kan i så fald forhøjes med et beløb, der svarer til den sats, der gælder for den offentlige ressourceforløbsydelse, der gælder for dig. Den forhøjede udbetaling kan dog ikke overstige 80 % af den indtjening, som du havde før din helbredsmæssige erhvervsevne blev nedsat, jf. vilkårene i de tilhørende pensionsvilkår. Udbetalingen fortsætter så længe du har ret til at modtage den offentlige ressourceforløbsydelse, men maksimalt til du fylder 68 år. Udbetalingen vil også stoppe, hvis du dør før udbetalingsperioden udløber. Pengene bliver udbetalt månedligt.

Du skal betale skat af pengene.

...

Indbetalingssikring..... Ja."

Det fremgår af forsikringsbetingelserne til ordning 1:

"5. Særlige pensionsvilkår for PFA Erhvervsevne

5.1. Løbende udbetaling af erhvervsevneforsikring og indbetalingssikring

PFA Pension udbetaler løbende erhvervsevneforsikring og yder indbetalingssikring, hvis den forsikrede uafbrudt i mindst 3 måneder (karensperioden) har nedsat erhvervsevne i dækningsberettiget grad som følge af sygdom eller ulykkestilfælde.

5.1.1. Definition af erhvervsevnenedsættelsen

5.1.1.1. Nedsættelse i dækningsberettiget grad

Erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis PFA Pension vurderer, at den forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering er nedsat med mindst 50 procent, og den forsikrede ikke længere er i stand til at tjene mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder. Ved lignende uddannelse forstås uddannelser på lignende niveau og inden for samme overordnede uddannelsesmæssige område, som forsikredes.

Bedømmelsen af evnen til at udføre arbejde sker under hensyn til den forsikredes helbredstilstand, uddannelse og tidligere og nuværende beskæftigelse. Der er således tale om en generel og ikke en individuel målestok, idet den forsikredes erhvervsevne vurderes i forhold til alle erhverv.

...

For forsikrede, der er selvstændige erhvervsdrivende, kan der derudover i henhold til samarbejdsaftalen mellem PFA Pension og forsikringstageren gælde nogle særlige vilkår for vurdering af om den forsikrede er i stand til at tjene 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder. Den forsikrede kan få disse vilkår ved henvendelse til forsikringstageren eller PFA Pension.

PFA Pension betragter den forsikrede som selvstændig erhvervsdrivende, hvis den forsikrede tilhører en af nedenstående kategorier:

1. Forsikrede ejer direkte eller indirekte minimum 10 procent af aktierne eller anparterne i virksomheden,
2. Forsikrede og forsikredes ægtefælle, samlever eller et nærtstående familiemedlem ejer direkte eller indirekte tilsammen minimum 10 procent af aktierne eller anparterne i virksomheden,
3. Forsikrede er ejer eller medejer af virksomheden, hvis virksomheden er en personligt drevet virksomhed, eller i et partnerskab, eller
4. Forsikrede har alene eller sammen med forsikredes ægtefælle, samlever eller et nærtstående familiemedlem en direkte eller indirekte kontrol over minimum 10 procent af stemmerettighederne i virksomheden, eller udøver en tilsvarende kontrol ved hjælp af andre midler.

...

5.1.8. Beløb, der bliver udbetalt fra løbende erhvervsevneforsikring

5.1.8.1. Beregning

...

5.1.8.1.1. Hittidig indtjening

Ved den hittidige indtjening forstås den forsikredes indtjening umiddelbart inden den forsikredes evne til at arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering blev nedsat med mindst 50 procent, herunder løn inkl. pension, eventuelle løbende honorarer, samt eventuel indtægt ved selvstændig virksomhed (over- og underskud).

Er den forsikrede selvstændig erhvervsdrivende, beregner PFA Pension den forsikredes hittidige indtjening som et gennemsnit af den forsikredes indtjening de sidste tre år før den forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering blev nedsat med mindst 50 procent, da indtjeningen for selvstændige erhvervsdrivende kan variere meget."

Det fremgår af bilag til forsikringsbetingelserne "Særligt for selvstændigt erhvervsdrivende, der ikke er ansat i egen virksomhed":

"1. PFA Erhvervsevne, løbende udbetaling, og indbetalingssikring

1.1. Dækningsstørrelse og udbetalingskriterier

Forsikringen på PFA Erhvervsevne, løbende udbetaling, kan maksimalt udgøre 80 procent af den forsikredes indtjening. For forsikrede, der opretter PFA Erhvervsevne som beskrevet i afsnittet 'PFA Erhvervsevne til en særlig gruppe medlemmer' i bilaget 'PFA Erhvervsevne' gælder det dog, at forsikringen maksimalt kan udgøre 45 procent af indtjeningen.

...

PFA Pension udbetaler PFA Erhvervsevne, løbende udbetaling, til den forsikrede og yder indbetalingssikring, hvis den forsikredes erhvervsevne er nedsat uafbrudt i mindst tre måneder i dækningsberettiget grad som følge af sygdom eller ulykke.

Erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis PFA Pension vurderer, at den forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering (herefter i dette bilag 'helbredsmæssig erhvervsevne') og ud fra en indtjeningsmæssig vurdering (herefter i dette bilag 'den indtjeningsmæssige erhvervsevne') er nedsat med mindst 50 procent.

Er erhvervsevnen nedsat i dækningsberettiget grad, vil PFA Pension udbetale PFA Erhvervsevne, løbende udbetaling, således at den forsikrede får fyldt op til sin hidtidige indtjening eksklusive eventuelle obligatoriske pensionsindbetalinger, en eventuel frivillig indbetaling omfattet af indbetalingssikring og efter fradrag af arbejdsmarkedsbidrag. Udbetalingen kan dog maksimalt udgøre den valgte størrelse af PFA Erhvervsevne, løbende udbetaling.

...

1.3. Vurdering af den indtjeningsmæssige erhvervsevne

Den forsikredes indtjeningsmæssige erhvervsevne er nedsat med mindst 50 procent, hvis den forsikrede ikke længere er i stand til at tjene mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder.

PFA Pension foretager imidlertid en lempeligere vurdering af den indtjeningsmæssige erhvervsevne så længe den forsikredes erhvervsevne endnu ikke er afklaret i forhold til den forsikredes nuværende erhverv.

1.3.1. Vurdering af den indtjeningsmæssige erhvervsevne når erhvervsevnen er uafklaret i forhold til den forsikredes nuværende erhverv

Når erhvervsevnen er uafklaret i forhold til den forsikredes nuværende erhverv sker bedømmelsen af den indtjeningsmæssige erhvervsevne med udgangspunkt i forsikredes hidtidige indtjening. Ved den hidtidige indtjening forstås den gennemsnitlige årlige indtjening de sidste tre år før nedsættelsen af den helbredsmæssige erhvervsevne med mindst 50 procent, da indtjeningen for selvstændige erhvervsdrivende indenfor samme erhverv kan variere meget. PFA Pension har dog ret til at opgøre den hidtidige indtjening med udgangspunkt i en kortere periode. Hvis forsikrede er nystartet og derfor ikke har haft indtjening i sin virksomhed i tre år, kan PFA Pension i stedet inddrage en eventuel indtjening som lønmodtager i perioden, når indtjeningsniveauet skal fastsættes.

Den forsikredes indtjeningsmæssige erhvervsevne er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis den hidtidige indtjening er nedsat med mindst halvdelen.

Er den hidtidige indtjening ikke nedsat med mindst halvdelen, kan den forsikrede alligevel have ret til udbetaling. Dette gælder dog kun for forsikrede, der på tidspunktet for nedsættelsen af den helbredsmæssige erhvervsevne med mindst 50 procent har mindst tre ansatte og/eller medejere i virksomheden. For at denne udbetaling kan ske, skal den forsikredes indtjeningsnedgang udgøre mindst halvdelen af gennemsnitsindtjeningen for en forretningsfører. En udbetaling, der sker med udgangspunkt i denne vurdering, kan maksimalt ske i 18 måneder, og stopper under alle omstændigheder, når den forsikredes erhvervsevne er blevet afklaret i forhold til den forsikredes nuværende erhverv.

1.3.2. Vurdering af den indtjeningsmæssige erhvervsevne når erhvervsevnen er afklaret i forhold til den forsikredes nuværende erhverv

Når erhvervsevnen er afklaret i forhold til den forsikredes nuværende erhverv anses den forsikredes indtjeningsmæssige erhvervsevne for at være nedsat med mindst 50 procent, hvis den forsikrede ikke længere er i stand til at tjene mere end halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder.

1.4. Opgørelse af den forsikredes indtjening efter den helbredsmæssige erhvervsevnenedsættelse

For at vurdere om den forsikredes indtjeningsmæssige erhvervsevne er nedsat med mindst 50 procent og for at beregne størrelsen af en eventuel løbende udbetaling, skal PFA Pension opgøre den forsikredes indtjening, efter at den helbredsmæssige erhvervsevnenedsættelse er blevet nedsat med mindst 50 procent.

Er den forsikrede fortsat selvstændig erhvervsdrivende på det tidspunkt, hvor den forsikrede ansøger om udbetaling eller hvor retten til fortsat udbetaling vurderes, gælder følgende:

PFA Pension vil så vidt muligt opgøre den forsikredes indtjening efter den helbredsmæssige erhvervsevnenedsættelse på baggrund af indtjeningen i det regnskabsår, der ligger forud for det regnskabsår, hvor bedømmelsen af retten til udbetaling sker (det forløbne regnskabsår). Dette forudsætter, at forsikredes helbredsmæssige erhvervsevne var nedsat i dækningsberettiget grad i det forløbne regnskabsår. PFA Pension har dog ret til at opgøre indtjeningen på baggrund af den forsikredes indtjening i en kortere periode end et helt regnskabsår. Se dog punktet 'Løbende acontoudbetaling' nedenfor.

1.5. Hvad indgår i beregningen af den forsikredes indtjening før og efter den helbredsmæssige erhvervsevnenedsættelse?

Udover eventuelle lønninger, honorarer og pensionsindbetalinger opgør og medregner PFA Pension over- og underskud i forsikredes virksomhed og normale aktiviteter. Ekstraordinære regnskabsposter, der ikke forventes at 'komme igen', bliver ikke medregnet, ligesom indtjening fra passiv virksomhed ikke indgår i beregningen.

Når PFA Pension opgør den forsikredes indtjening efter nedsættelsen af den helbredsmæssige erhvervsevne for at vurdere nedsættelsen af den indtjeningsmæssige erhvervsevne, indgår udbetaling af sygedagpenge, førtidspension og lignende fra det offentlige ikke i indtægtsgrundlaget.

Det offentlige fleksjobtilskud og revalideringsydelse vil derimod blive medtaget i denne vurdering.

Når PFA Pension derimod opgør den forsikredes resterende indtjening for at beregne størrelsen af en eventuel løbende udbetaling, bliver alle eventuelle sociale ydelser og andre offentlige indtægtskompenserende ydelser og tilskud samt udbetalinger fra andre forsikringer som følge af eksempelvis arbejdsskade eller nedsat erhvervsevne medregnet.

1.6. Løbende acontoubetaling

Hvis det ikke er muligt at opgøre den forsikredes indtjening som beskrevet i punktet 'Opgørelse af den forsikredes indtjening efter den helbredsmæssige erhvervsevnenedsættelse', eller hvis PFA Pension vurderer, at en sådan opgørelse ikke er hensigtsmæssig, kan PFA Pension vælge at lave en foreløbig vurdering. Dette sker i så fald på følgende vis:

Hvis PFA Pension på baggrund af oplysningerne om den forsikredes helbredsmæssige erhvervsevne, den hidtidige indtjening og de foreløbige oplysninger om indtjeningen efter nedsættelsen af den helbredsmæssige erhvervsevne med mindst 50 procent vurderer, at den indtjeningsmæssige erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen, kan PFA Pension tilkende den forsikrede en acontoubetaling fra PFA Erhvervsevne, løbende udbetaling, og en foreløbig indbetalingssikring.

Når der foreligger endelige oplysninger om den forsikredes realiserede indtjening for den periode, for hvilken acontoubetalingsen er sket, vil PFA Pension indhente disse for at undersøge, hvilken betydning de har for acontoubetalingsen og den foreløbige indbetalingssikring.

Den forsikrede vil skulle betale acontoubetalingsen og beløbet svarende til den foreløbige indbetalingssikring helt eller delvist tilbage, hvis oplysningerne viser, at den indtjeningsmæssige erhvervsevne i den pågældende periode alligevel ikke var nedsat med mindst 50 procent, eller hvis den realiserede resterende indtjening er større end den, der blev lagt til grund ved beregning af acontoubetalingsen.

1.7. Indbetalingssikring

Forsikrede har indbetalingssikring på den obligatoriske indbetaling til pensionsordningen. Det betyder, at PFA Pension indbetaler til pensionsordningen, hvis forsikredes erhvervsevne bliver nedsat i dækningsberettiget grad. Hvis den forsikrede forhøjer sin egen løbende indbetaling ud over den obligatoriske indbetaling til pensionsordningen, vil forhøjelsen også være omfattet af indbetalingssikring, hvis forsikrede kan aflevere tilfredsstillende helbredsoplysninger.

1.8. Forhøjet udbetaling af PFA Erhvervsevne, løbende udbetaling, ved ressourceforløbsydelse

PFA Pension foretager en forhøjet udbetaling af PFA Erhvervsevne, løbende udbetaling, hvis betingelserne for udbetaling af PFA Erhvervsevne, løbende udbetaling, er opfyldt, og disse to forudsætninger ligeledes er opfyldt:

- Forsikrede er berettiget til at modtage offentlig ressourceforløbsydelse og
- Det offentlige har mulighed for fuldt ud at modregne udbetalinger af løbende erhvervsevneforsikring i ressourceforløbsydelsen."

Det fremgår af forsikringsbetingelserne til ordning 2:

"Betingelser vedrørende præmiebetalingen

...

§ 3 Præmiebetalingen indstilles/genoptages

Indstilles præmiebetalingen før det tidspunkt, der er fastsat i forsikringsaftalen, bliver forsikringsdækningen opretholdt i fuldt omfang i 3 måneder. Derefter fortsætter forsikringen som præmiefri forsikring (fripolice) med nedsat forsikringsdækning, medmindre andet er aftalt med PFA Pension.

...

Betingelser for invalideydelse og præmiefritagelse.

§ 1 Definition af invaliditet/erhvervsevnetab

Ret til fuld invalidepension og/eller fuld præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Stk. 2. Er erhvervsevnen på grund af sygdom nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse. Den anden halvdel af forsikringen kan videreføres med præmiebetaling eller omskrives til præmiefri forsikring (jf. "betingelser vedrørende præmiebetalingen", § 3), og for denne del gælder reglerne i stk. 1.

Stk. 3. Halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse kan kun ydes på forsikringer, de har denne dækning angivet i forsikringsaftalen.

Stk. 4. Engangsbeløb ved invaliditet, herunder udbetaling som ratepension, udbetales kun, hvis erhvervsevnen er nedsat til en tredjedel eller derunder, og denne nedsættelse er varig.

Stk. 5. En ydelsesberettiget nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede – efter PFA Pensions' skøn – ikke længere er i stand til at tjene mere end en tredjedel resp. Halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse."

Nævnet udtaler:

Klageren, som er født i 1960'erne, har en erhvervsuddannelse inden for kontor og en enkeltmandsvirksomhed, søgte den 23/9 2024 om udbetaling ved tabt erhvervsevne, idet hun blev delvist sygemeldt den 15/7 2024. Klageren oplyste, at hovedårsagen til sygemeldingen var fibromyalgi. Klageren fik i 2012 foretaget højresidig hoftealloplastik, i 2013 venstresidig knæalloplastik, har tidligere gennemgået en gastric bypass operation og havde i 2023 et nyrestensanfald. Klageren blev fra den 10/12 2024 til den 3/2 2025 afklaret i egen virksomhed, hvor hun arbejdede ca. 15 timer pr. uge. Klageren har oplyst, at hun er ansat i fleksjob i egen virksomhed på 15 timer pr. uge. Hun fik af kommunen pr. 3/4 2025 tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende. Selskabet har afvist dækning. Klageren ønsker udbetaling ved tabt erhvervsevne pr. 15/7 2024.

Klageren er omfattet af to forsikringsdækninger ved erhvervsevnetab. Ordning 1 indeholder særlige regler for selvstændigt erhvervsdrivende, der ikke er ansat i egen virksomhed. Ordningen giver ret til løbende udbetaling og indbetalingssikring, hvis klagerens evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering er nedsat med 50 procent, og hvis den indtjeningsmæssige erhvervsevne er nedsat med 50 % uafbrudt i mindst 3 måneder. Ordning 2 overgik til fripolice i 1996 og giver ret til udbetaling af fuld invalidepension og præmiefritagelse, når erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder. Hvis erhvervsevnen er nedsat til halvdelen, er klageren berettiget til halve ydelser.

Klageren har anført, at hun har været syg siden juli 2024, og at store dele af virksomheden har været lukket fra juli til december 2024. Omsætningen faldt fra 450.000 kr. i 2023 til 166.000 kr. i 2024. Klageren har anført, at hun har smerter i hele kroppen, er træt og har svært ved at overskue flere ting. Hun har derfor også måtte give afkald på flere kunder. Klageren har anført, at kommunen og egen læge har vurderet, at hun kun kan arbejde 15 timer pr. uge, hvis hun skal kunne have et liv ved siden af arbejdet. Klageren har anført, at hun som ung blev opereret for en diskusprolaps, fik en ny hofte i 2012, nyt knæ i 2013, og har sygdommen lipødem. Klageren har anført, at hun blev indlagt med nyresten i juli 2023, og at fibromyalgien er opstået herefter. Klageren har anført, at muskelsmerterne er blev 60 % værre efter nyrestensanfaldet, og at hun er i konstante smerter. Klageren har anført, at hun ikke kan tåle smertestillende medicin. Hun tager panodil og ipren morgen og aften for at kunne holde smerterne ud. Klageren har anført, at hendes virksomhed er registreret indenfor branchekode 1. Hun har haft bi-grupper, og det er bi-grupperne som hun har lukket ned hos skat og solgt til et ApS. Hun har søgt om førtidspension.

Selskabet har anført, at det fremgår af de lægelige oplysninger, at klageren gennem 10 år har haft diffuse smerter, og at hun de sidste 2 år har oplevet træthed. På trods heraf var hun frem til sygemeldingen den 15/7 2024 i stand til at arbejde fuld tid. Selskabet har anført, at der ikke foreligger lægelige oplysninger, der understøtter, at der skulle være sket en betydelig for-

værring af smerterne eller trætheden på sygemeldingstidspunktet. Selskabet har anført, at klageren ikke har afprøvet smertestillende medicin, og at arbejdstiden på 15 timer pr. uge er baseret på hendes egen subjektive vurdering. Selskabet har anført, at der ikke er lægelige oplysninger, som tilsiger, at klageren med de rette skånehensyn – i form af hyppige pauser og tilpasset arbejdstider – ikke ville kunne arbejde halv tid. Selskabet har opgjort klagerens gennemsnitlige indkomst forud for sygemeldingen til 332.183 kr. pr. år. Selskabet har anført, at klageren fortsat har opretholdt en vis indtjening efter 1. sygedag, og at overskuddet i virksomheden for 2024 ikke harmonerer med, at klagerens effektive arbejdstid kun udgør 11,25 timer ugentligt. Selskabet har anført, at det er påfaldende, at klageren – efter selskabets afgørelse om afslag – har overdraget en del af sin virksomhed til et ApS. Selskabet har anført, at 2023 var det år, hvor klageren opnåede den højeste indtægt, og at klageren i 2024 har haft de samme omkostninger til kørsel, og at udgifterne til restaurationsbesøg, rejser, annoncer og reklame blev mere end fordoblet i forhold til tidligere år. Selskabet har anført, at klageren i perioder kortvarigt har arbejdet 20 timer pr. uge, og at klageren i virksomhedserklæring af 4/10 2024 oplyste, at hun arbejdede 15-19 timer pr. uge.

Det fremgår af journalnotat fra privathospital af 16/1 2024: "Fik for ca. 5 uger siden anlagt blokade i højre knæ grundet degenerative forandringer. Har haft god effekt af blokaden. Væsentlig færre smerter i knæet".

Det fremgår af journal fra egen læge af 6/5 2024: "Smerter sv.t. ve. knæ over flere måneder. Obj: Dir. ømhed sv.t. caput fib. og langs medialkanten af tibia".

Det fremgår af journal fra egen læge af 15/7 2024: "I de sidste 10 års tid haft diffuse smerter i alle muskelgrupper. Gået ved kiropraktor og nu fysioterapeut, der mistænker fibromyalgi. Bliver hurtig udtrættet, og får mange smerter døgnet efter træning. Har hø. THA fra 2012 og ve. TKA fra 2013".

Det fremgår af journal fra egen læge af 26/9 2024: "Udredt ved reumatolog med konklusionen fibromyalgi. Ønsker ikke medicin på nuværende tidspunkt".

Det fremgår af journal fra reumatolog af 15/8 2024: "ARB selvstændig ..., besværet grundet træthed, især indenfor de sidste 2 år SPORT ingen AKTUELLE sidste 10 års tid haft diffuse smerter i alle muskelgrupper. ... lettere udtrætbar, aktivitetsintolerance, udtalt træthed. natlige læg kramper, fys og kiropraktor uden særlig effekt, ingen ledhævelser, morgenstivhed < 1/2 t, fingre føles hævet om morgenen OBJ ingen dermatit, ingen synovit, ingen ømme ledkapsler, led bev egalt. smerter ved tryk på samtlige fibromyalgi punkter, symmetrisk og proks og distalt for diafragma. sympt og fund forenelig med fibromyalgi".

Det fremgår af journal fra reumatolog af 30/8 2024: "telf: Alle blodprøver er normale. pt forklares at hendes sympt tolkes som CWP / fibromyalgi jeg har vejledt i lettere aktivitet. e.l. kan overveje beh med TCA, Garbapentin, Lyrica. Afsluttes".

Det fremgår af klagerens besvarelse af virksomheds- og indkomstforhold af 4/10 2024: "Virksomhedsform ... Enkeltmandsvirksomhed ... Antal timer pr. uge før sygemeldingen: 37 og efter: 15-19".

Det fremgår af LÆ125 af 15/10 2024, at klageren "kan nu se, at hendes symptomer opstod i forbindelse med nyrestenssmerter for ca. 2 år siden. ... Har måttet gå ned i tid til nu 10-15 timer per uge på grund af fibromyalgien. ... Patienten er i gang med funktionsbevarende træning hos fysioterapeut. ... Patienten ønsker ikke at afprøve medicin for nuværende, da hun er medicinfølsom og efter en gastric bypass har en følsom mave ... Der er varige skånehensyn. Det er vigtigt at tilpasse arbejdstiderne og arbejdsbyrden for at minimere fysisk stress og tillade hyppige pauser ... Generelt bør patienter undgå fysisk og mental overbelastning".

Det fremgår af LÆ265 af 27/1 2025: "Der har gennem længere tid været tilbagevendende gener i lænderyggen, som fortsat påvirker patientens dagligdag ... Patienten har diffuse smerter i alle muskelgrupper og har forsøgt behandling hos både kiropraktor og fysioterapeut uden væsentlig effekt ... Hun oplever daglig udtalt træthed, aktivitetsintolerance og øget smertefølsomhed, hvilket begrænser hendes fysiske formåen og evne til at udføre selv lette opgaver. Træning og

fysisk aktivitet resulterer ofte i forværring af symptomerne med øget smerte og udmattelse efterfølgende. På arbejdsfronten har hun været nødt til at reducere sin arbejdstid fra 15-20 timer til 10-15 timer om ugen, da den vedvarende træthed og smerte gør det vanskeligt at opretholde en stabil arbejdsindsats. ... Overvægt er også en relevant faktor ... Patienten har tidligere gennemgået en gastric bypass-operation, hvilket har medført en øget følsomhed over for medicin samt gener i mave-tarm-systemet. I 2023 oplevede patienten et nyrestensanfald, som hun mener har haft en betydelig indflydelse på hendes nuværende symptomer. ... Det er nødvendigt at tilpasse både arbejdstider og arbejdsbyrde for at minimere fysisk og mental stress, samtidig med at der gives mulighed for hyppige pauser. En fleksibel arbejdsstruktur, der tager højde for patientens svingende energiniveau, er afgørende for at sikre en stabil funktionsevne. Effektiv smertehåndtering bør i videst muligt omfang baseres på ikke-medicinske behandlinger".

Det fremgår af Arbejdsevnebeskrivelse udarbejdet af jobcenteret af 3/2 2025: "**Skånehensyn:** Hyppige pauser for at minimere fysisk stress Nedsat arbejdstid Undgå fysisk og mental overbelastning Skiftende arbejdsstillinger og mulighed for at gå/stå Struktur i hverdagen ... I forhold til arbejdstider, har [klageren] utrolig stor frihed til at lægge sine timer, som hun har lyst. ... Hun er landet på, at 15 timer om ugen er hendes maksimale niveau, som hun kan holde til vedvarende. Nogle gange, når der er skarpe deadlines, f.eks. ..., kan ugentlig arbejdstid komme op på 20 timer i en kort periode, ellers hyrer hun folk ind til at hjælpe. ... [Klageren] kan opretholde en god balance mellem arbejde og fritid, hvis hun arbejder 15 timer ugentligt. ... [Klageren] tager de pauser, hun har brug for, når hun har brug for dem. Der er ikke noget bestemt antal pauser på en dag, da [klageren] går til og fra sine arbejdsopgaver. ... Ifølge observationer fra ut samt [klagerens] egne udtalelser og beskrivelser af hendes funktionsniveau kan hun arbejde 15 timer ugentligt. [Klageren] selv har udtalt, at hendes effektivitet ligger mellem 50 og 75%. Da [klageren] kan fordele sine timer udover hele ugen, er der ingen pauser, der skal fratrækkes hendes arbejdstid. Den effektive arbejdstid er således 11,25 timer ugentligt".

Det fremgår af rehabiliteringsteamets indstilling af 1/4 2025: "Rehabiliteringsteamet lægger vægt på at [klageren] have en varig og væsentlig nedsat arbejdsevne i forhold til arbejdet i den selvstændige virksomhed, og at hun ligeledes udnytter hendes arbejdsevne fuldt ud i virksomheden. ... Skånehensyn: - Hyppige pauser for at minimere fysisk stress - Nedsat arbejdstid - Undgå fysisk og mental overbelastning - Skiftende arbejdsstillinger og mulighed for at gå/stå - Struktur i hverdagen".

Det fremgår af bilag til ordning 1's forsikringsbetingelserne "Særligt for selvstændigt erhvervsdrivende, der ikke er ansat i egen virksomhed": "Erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis PFA Pension vurderer, at den forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering (herefter i dette bilag 'helbredsmæssig erhvervsevne') og ud fra en indtjeningsmæssig vurdering (herefter i dette bilag 'den indtjeningsmæssige erhvervsevne') er nedsat med mindst 50 procent". Det fremgår, at "Når erhvervsevnen er uafklaret i forhold til den forsikredes nuværende erhverv sker bedømmelsen af den indtjeningsmæssige erhvervsevne med udgangspunkt i forsikredes hidtidige indtjening. Ved den hidtidige indtjening forstås den gennemsnitlige årlige indtjening de sidste tre år før nedsættelsen af den helbredsmæssige erhvervsevne med mindst 50 procent, da indtjeningen for selvstændige erhvervsdrivende indenfor samme erhverv kan variere meget. ... Den forsikredes indtjeningsmæssige erhvervsevne er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis den hidtidige indtjening er nedsat med mindst halvdelen".

Det fremgår af ordning 2's forsikringsbetingelser, at "ret til fuld invalidepension og/eller fuld præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne" og "Er erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse".

Nævnet bemærker, at det er klageren, der skal bevise, at hendes erhvervsevne er nedsat med halvdelen.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at hendes helbreds-mæssige erhvervsevne midlertidigt eller varigt er nedsat med halvdelen. Nævnet kan derfor ikke pålægge selskabet at yde dækning.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klagerens tilstand i de lægelige og kommunale oplysninger hovedsageligt ses at vedrøre lidelser, som ikke er nyopståede, og som har påført klageren gener gennem længere tid. Det fremgår af journal fra egen læge af 15/7 2024 og reumatolog af 15/8 2024, at klageren gennem 10 år havde haft diffuse smerter i alle muskelgrupper, hvilket fik hendes kiropraktor og fysioterapeut til at mistænke fibromyalgi. Det fremgår af journalen af 15/8 2024, at klageren især gennem de seneste 2 år har haft træthed. Klagerens operation i hofte og knæ blev foretaget i hhv. 2012 og 2013.

Nævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at der efter nævnets vurdering ikke er lægelig dokumentation for, at der skulle være sket en væsentlig forværring af klagerens gener. Nævnet bemærker, at klageren på trods af generne tidligere var i stand til at arbejde fuld tid i sin virksomhed.

Nævnet har videre lagt vægt på, at klageren har skånehensyn i form af behov for hyppige pauser, nedsat arbejdstid og skiftende arbejdsstilling. Klageren skal undgå fysisk og mental overbelastning. Disse skånehensyn tilsiger efter nævnets vurdering ikke, at klageren ikke skulle være i stand til at varetage et relevant arbejde på halv tid.

Nævnet har også lagt vægt på, at det fremgår af jobcenterets arbejdsevnebeskrivelse af 3/2 2025, at klageren kan "opretholde en god balance mellem arbejde og fritid, hvis hun arbejder 15 timer ugentligt", og at klageren i besvarelse af virksomheds- og indkomstforhold af 4/10 2024 oplyste, at hun efter sygemeldingen arbejdede 15-19 timer pr. uge.

Ankenævnet for Forsikring

34.

103964

Nævnet bemærker, at tilkendelsen af fleksjob ikke i sig selv begrundet en formodning om, at klagerens erhvervsevne er nedsat til under halvdelen, idet en tilkendelse af fleksjob sker efter andre og bredere kriterier, end når forsikringsdækning ved tabt erhvervsevne skal vurderes. Nævnet henviser til Højesterets dom trykt i Ugeskrift for Retsvæsen U2007.846H.

Det, som klageren i øvrigt har anført, kan ikke føre til andet resultat.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Peter Thønnings